

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 11. maaliskuuta 2020
(OR. en)

6766/20

ENV 168
COMPET 115
AGRI 88
TRANS 113
MI 72
IND 32
CONSOM 54
ECOFIN 182
ENER 82
RECH 97
SAN 88
MARE 2
SOC 144
CHIMIE 7
ENT 33

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteerin puolesta Jordi AYET PUIGARNAU, johtaja
Saapunut:	11. maaliskuuta 2020
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin
Kom:n asiak. nro:	COM(2020) 98 final
Asia:	KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE Uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma Puhtaamman ja kilpailukykyisemmän Euroopan puolesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2020) 98 final.

Liite: COM(2020) 98 final

Bryssel 11.3.2020
COM(2020) 98 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

**Uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma
Puhtaamman ja kilpailukykyisemmän Euroopan puolesta**

SISÄLTÖ

1.	JOHDANTO.....	2
2.	KESTÄVÄ TUOTEPOLIITTINEN KEHYS	3
2.1.	Kestävien tuotteiden suunnittelu	3
2.2.	Kuluttajien ja julkisten ostajien vaikutusmahdollisuuksien lisääminen	5
2.3.	Kierto tuotantoprosesseissa	6
3.	KESKEISTEN TUOTTEIDEN ARVOKETJUT	7
3.1.	Elektroniikka ja tieto- ja viestintätekniikka.....	7
3.2.	Akut ja ajoneuvot	8
3.3.	Pakkaukset.....	9
3.4.	Muovit	9
3.5.	Tekstiilit.....	10
3.6.	Rakentaminen ja rakennukset.....	11
3.7.	Elintarvikkeet, vesi ja ravinteet	12
4.	VÄHEMMÄN JÄTETTÄ, ENEMMÄN ARVOA	13
4.1.	Tehostettu jätehuoltopolitiikka jätteen syntymisen ehkäisemisen ja kierron tukemiseksi	13
4.2.	Kiertotalouden parantaminen myrkyttömässä ympäristössä	14
4.3.	Hyvin toimivien EU:n markkinoiden luominen uusioraaka-aineille.....	15
4.4.	Jätteiden vienti EU:sta.....	15
5.	IHMISTEN, ALUEIDEN JA KAUPUNKIEN HYVÄKSI TOIMIVA KIEROTALOUS.....	16
6.	MONIALAISET TOIMET.....	17
6.1.	Kiertotalous ilmastoneutraaliuden edellytyksenä.....	17
6.2.	Oikeat talouspoliittiset toimet.....	17
6.3.	Siirtymän edistäminen tutkimuksen, innovoinnin ja digitalisaation avulla	18
7.	TOIMINNAN JOHTAMINEN MAAILMANLAAJUISELTA TASOLLA	19
8.	EDISTYMISEN SEURANTA	20
9.	PÄÄTELMÄ	20

1. JOHDANTO

Maapalloja on vain yksi, mutta vuoteen 2050 mennessä maailmassa kulutetaan kolmen maapallon edestä¹. Biomassan, fossiilisten polttoaineiden, metallien ja mineraalien kaltaisten materiaalien maailmanlaajuisen kulutuksen odotetaan kaksinkertaistuvan seuraavien 40 vuoden aikana², kun taas vuotuisen jätteen määrän ennustetaan kasvavan 70 prosenttia vuoteen 2050 mennessä³.

Puolet kaikista kasvihuonekaasupäästöistä ja yli 90 prosenttia biodiversiteetin köyhtymisestä ja vesistressistä on seurausta luonnonvarojen hyödyntämisestä ja jalostamisesta. Tästä syystä **Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa⁴** otettiin käyttöön yhteinen strategia, jolla pyritään siirtymään kohti ilmastoneutraalia, resurssitehokasta ja kilpailukykyistä taloutta. **Kiertotalouden laajentaminen edelläkävijöistä talouden valtavirran toimijoihin** edistää ratkaisevasti **ilmastoneutraaliuden saavuttamista vuoteen 2050 mennessä ja talouskasvun irrottamista luonnonvarojen käytöstä** samalla kun varmistetaan EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky eikä ketään jätetä kehityksestä jälkeen.

Tämän kunnianhimoisen tavoitteen saavuttamiseksi **EU:n on nopeutettava siirtymistä kohti regeneratiivista kasvumallia, jossa planeetalle palautetaan enemmän kuin siitä otetaan.** Sen on myös edettävä **luonnonvarojen käytön pitämisessä maapallon sietokyvyn rajoissa** ja pyrittävä siten **pienentämään kulutusjalanjälkeään ja kaksinkertaistamaan kiertomateriaalien käyttö tulevalla vuosikymmenellä.**

Yritysten kannalta yhteistyö kestäviä tuotteita koskevan kehityksen luomisessa tarjoaa uusia mahdollisuuksia EU:ssa ja sen ulkopuolella. Tämä **asteittainen mutta peruuttamaton siirtyminen kestävään talousjärjestelmään** on olennainen osa **EU:n uutta teollisuusstrategiaa.** Tuoreessa tutkimuksessa arvioidaan, että kiertotalouden periaatteiden soveltaminen koko EU:n talouteen voi kasvattaa EU:n BKT:tä 0,5 prosenttia vuoteen 2030 mennessä ja luoda noin 700 000 uutta työpaikkaa⁵. Tämä on liiketaloudellisesti järkevää myös yksittäisille yrityksille: koska EU:n teollisuusyritykset käyttävät keskimäärin 40 prosenttia menoistaan materiaaleihin, suljetun kierron mallit voivat lisätä niiden kannattavuutta ja samalla suojata niitä resurssien hintavaihteluilta.

Sisämarkkinoiden ja digitaaliteknologian tarjoamien mahdollisuuksien pohjalta kiertotalous voi vahvistaa **EU:n teollista perustaa ja edistää yritysten perustamista ja yrittäjyyttä pk-yritysten keskuudessa.** Innovatiiviset mallit, jotka perustuvat läheisempään asiakassuhteeseen, massaräätälöintiin ja jakamis- ja yhteistyötalouteen ja joiden voimanlähteenä ovat digitaaliteknologiat, kuten esineiden internet, massadata, lohkoketju ja tekoäly, nopeuttavat kierron lisäksi myös talouden muuttamista aineettomaksi, mikä vähentää Euroopan riippuvuutta perusraaka-aineista.

Kansalaisille kiertotalous tarjoaa korkealaatuisia, toimivia ja turvallisia tuotteita, jotka ovat tehokkaita ja kohtuuhintaisia, kestävät kauemmin ja jotka on suunniteltu uudelleenkäyttöä, korjaamista ja korkealaatuista kierrätystä silmällä pitäen. Kokonaan **uudenlaiset kestävät palvelut,** tuote palveluna -mallit ja digitaaliset ratkaisut parantavat elämänlaatua, luovat innovatiivisia työpaikkoja ja parantavat osaamista ja taitoja.

¹ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-consumption-production/>

² OECD (2018), *Global Material Resources Outlook to 2060*.

³ World Bank (2018), *What a Waste 2.0: A Global Snapshot of Solid Waste Management to 2050*.

⁴ COM(2019) 640 final.

⁵ Cambridge Econometrics, Trinomics, and ICF (2018), *Impacts of circular economy policies on the labour market*.

Tässä kiertotalouden toimintasuunnitelmassa esitetään tulevaisuuteen suuntautunut ohjelma, jolla pyritään saavuttamaan puhtaampi ja kilpailukykyisempi Eurooppa yhdessä talouden toimijoiden, kuluttajien, kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Sen tavoitteena on nopeuttaa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman edellyttämää muutosprosessia vuodesta 2015 lähtien toteutettujen kiertotaloustoimien pohjalta⁶. Tällä suunnitelmalla varmistetaan, että sääntelykehystä virtaviivaistetaan ja mukautetaan kestäväan tulevaisuuteen soveltuvaksi ja että siirtymän tarjoamat uudet mahdollisuudet hyödynnetään täydessä mitassa ja samalla minimoidaan ihmisille ja yrityksille aiheutuvat rasitteet.

Suunnitelmassa esitetään joukko toisiinsa liittyviä aloitteita, joilla pyritään luomaan **vahva ja johdonmukainen tuotepoliittinen kehys, jonka ansiosta kestävästä tuotteista, palveluista ja liiketoimintamalleista tulee normi ja kulutustottumukset muuttuvat niin, ettei jätettä synny.** Tämä tuotepoliittinen kehys otetaan käyttöön asteittain, mutta ensisijaisten tuotteiden arvoketjuja käsitellään viipymättä. Lisätoimenpiteitä toteutetaan **jätteen vähentämiseksi** ja sen varmistamiseksi, että EU:lla on **hyvin toimivat korkealaatuisten uusiorka-aineiden sisämarkkinat**. Lisäksi vahvistetaan EU:n valmiuksia ottaa vastuu jätteestään.

Eurooppa ei voi toteuttaa muutosta toimimalla yksin. EU toimii jatkossakin **kiertotalouden edelläkävijänä maailmanlaajuisella tasolla**⁷ ja käyttää vaikutusvaltaansa, asiantuntemustaan ja taloudellisia resurssejaan **vuoden 2030 kestäväan kehityksen tavoitteiden** toteuttamiseksi. Tämän suunnitelman tavoitteena on myös varmistaa, että kiertotalous toimii ihmisten, alueiden ja kaupunkien hyväksi, edistää täysin ilmastoneutraaliutta ja hyödyntää tutkimuksen, innovoinnin ja digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia. Siinä esitetään sellaisen **vankan seurantakehyksen** kehittämistä, jolla edistetään hyvinvoinnin mittaamista muilla indikaattoreilla BKT:n lisäksi.

2. KESTÄVÄ TUOTEPOLIITTINEN KEHYS

2.1. Kestävien tuotteiden suunnittelu

Jopa 80 prosenttia tuotteiden ympäristövaikutuksista määräytyy suunnitteluvaiheessa⁸, mutta **lineaarinen malli ”otetaan-valmistetaan-käytetään-heitetään pois” ei tarjoa tuottajille riittäviä kannustimia parantaa tuotteidensa kiertoa.** Monet tuotteet rikkoutuvat liian nopeasti, niitä ei ole helppo käyttää uudelleen, korjata tai kierrättää ja monet niistä valmistetaan vain kertakäyttöisiksi. Samalla sisämarkkinat tarjoavat kriittisen massan, jonka avulla EU voi asettaa maailmanlaajuisia vaatimuksia tuotteiden kestävyydelle ja vaikuttaa tuotesuunnitteluun ja arvoketjun hallintaan maailmanlaajuisesti.

EU:n aloitteissa ja lainsäädännössä käsitellään jo jossain määrin tuotteiden kestävyysnäkökohtia joko pakolliselta tai vapaaehtoiselta pohjalta. Erityisesti ekosuunnitteludirektiivillä⁹ säännellään menestyksekkäästi energiaan liittyvien tuotteiden energiatehokkuutta ja joitakin kiertoon liittyviä ominaisuuksia. Samaan aikaan EU-

⁶ COM(2015) 614 final.

⁷ SWD(2020) 100.

⁸ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4d42d597-4f92-4498-8e1d-857cc157e6db>

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/125/EY, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, energiaan liittyvien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista (EUVL L 285, 31.10.2009, s. 10).

ympäristömerkin¹⁰ ja ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevien EU:n kriteerien¹¹ kaltaiset välineet ovat soveltamisalaltaan laajempia, mutta niiden vaikutus on vähäisempi vapaaehtoiisiin lähestymistapoihin liittyvien rajoitusten vuoksi. Itse asiassa **ei ole olemassa kattavia vaatimuksia** sen varmistamiseksi, että kaikista EU:n markkinoille saatetuista tuotteista tulee yhä kestävämpiä ja että ne läpäisevät sirkulaarisen testin.

Jotta **tuotteet soveltuisivat ilmastoneutraaliin, resurssitehokkaaseen ja kiertoon perustuvaan talouteen** ja jotta voitaisiin vähentää jätettä ja varmistaa, että edelläkävijöiden suorituskyvystä kestävä kehityksen alalla tulee vähitellen normi, komissio ehdottaa **kestävää tuotepolitiikkaa koskevaa lainsäädäntöaloitetta**.

Tämän **lainsäädäntöaloitteen** ytimenä on ekosuunnitteludirektiivin laajentaminen energiaan liittyvien tuotteiden ulkopuolelle, jotta **ekosuunnittelukehystä voidaan soveltaa mahdollisimman monenlaisiin tuotteisiin ja sen avulla voidaan edistää kiertotaloutta**.

Osana tätä lainsäädäntöaloitetta ja tarvittaessa täydentävillä lainsäädäntöehdotuksilla komissio harkitsee **kestävyysperiaatteiden** ja muiden asianmukaisten keinojen vahvistamista seuraavien näkökohtien sääntelemiseksi:

- parannetaan tuotteiden **kestävyyttä, uudelleenkäytettävyyttä, päivitettävyyttä ja korjattavuutta**, puututaan **vaarallisten kemikaalien** esiintymiseen tuotteissa ja lisätään niiden **energia- ja resurssitehokkuutta**;
- lisätään **kierrätysmateriaalien osuutta tuotteissa** ja varmistetaan samalla tuotteiden suorituskky ja turvallisuus;
- mahdollistetaan **uudelleenvalmistus ja laadukas kierrätys**;
- pienennetään **hiili- ja ympäristöjalanjälkiä**;
- rajoitetaan **kertakäyttöisyyttä** ja torjutaan **ennenaikainen vanheneminen**;
- otetaan käyttöön **myymättä jääneiden kestokulutustavaroiden hävityskielto**;
- edistetään **tuote palveluna -mallia** tai muita malleja, joissa **tuotteen omistus** tai vastuu sen suorituskyvystä **säilyy valmistajalla** koko tuotteen elinkaaren ajan;
- hyödynnetään tuotetiedoissa **digitalisaation** tarjoamia mahdollisuuksia, mukaan lukien **digitaalisten passien, merkintöjen ja vesileimojen** kaltaiset ratkaisut;
- palkitaan tuotteita niiden **erilaisten kestävyysominaisuuksien** perusteella, muun muassa yhdistämällä korkea suoritustaso kannustimiin.

Etusijalle asetetaan tässä toimintasuunnitelmassa käsiteltyjen arvoketjujen yhteydessä yksilöidyt tuoteryhmät, kuten elektroniikka, tieto- ja viestintätekniikka ja tekstiilit, mutta myös **huonekalut ja vaikutukseltaan merkittävät välituotteet** kuten teräs, sementti ja kemikaalit. Muita tuoteryhmiä määritellään niiden ympäristövaikutusten ja kiertotalouspotentiaalain perusteella.

Tämä lainsäädäntöaloite ja kaikki muut täydentävät sääntelylliset tai vapaaehtoiset lähestymistavat kehitetään siten, että **parannetaan yhdenmukaisuutta olemassa olevien tuotteiden sääntelyvälineiden kanssa tuotteiden elinkaaren eri vaiheissa**. Komission tarkoituksena on, että **tuotteiden kestävyysperiaatteet ohjaavat laajempaa**

¹⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 66/2010, annettu 25 päivänä marraskuuta 2009, EU-ympäristömerkistä (EUVL L 27, 30.1.2010, s. 1).

¹¹ https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

poliittista ja lainsäädännöllistä kehitystä tulevaisuudessa. Komissio aikoo myös parantaa energiaan liittyvien tuotteiden nykyisen ekosuunnittelukehyksen vaikuttavuutta, muun muassa hyväksymällä ja panemalla nopeasti täytäntöön yksittäisiä tuoteryhmiä koskevan uuden ekologisen suunnittelun ja energiamerkintöjen työsuunnitelman vuosille 2020–2024.

Ekosuunnitteludirektiivin uudelleentarkastelu sekä tiettyjä tuoteryhmiä koskeva jatkotyö ekosuunnittelukehyksen tai muiden välineiden yhteydessä perustuu tarvittaessa kriteereihin ja sääntöihin, jotka on vahvistettu EU-ympäristömerkkiasetuksessa, tuotteen ympäristöjalanjälkeä koskevassa lähestymistavassa¹² ja ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevissa EU:n kriteereissä. Komissio harkitsee pakollisten vaatimusten käyttöönottoa, jotta tuotteiden lisäksi voidaan parantaa myös palvelujen kestävyyttä. Myös mahdollisuutta ottaa käyttöön ympäristö- ja sosiaaliin näkökohtiin liittyviä vaatimuksia koko arvoketjussa tuotannosta käytön kautta aina käyttöiän loppuun arvioidaan huolellisesti, muun muassa WTO:n sääntöjen yhteydessä. Esimerkiksi tiettyjen tuotteiden ja palvelujen esteettömyyden¹³ varmistaminen voi sosiaalisen osallisuuden edistämisen ohella myös parantaa tuotteiden kestävyyttä ja uudelleenkäytettävyyttä.

Tukeakseen uusien kestävien tuotteiden kehityksen **tehokasta ja vaikuttavaa soveltamista** komissio aikoo lisäksi

- luoda yhteisen **älykkäiden kiertotalouden sovellusten eurooppalaisen data-avaruuden**¹⁴, joka sisältää arvoketjuja koskevia tietoja ja tuotetietoja;
- tehostaa yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa EU:ssa markkinoille saatettuihin tuotteisiin **sovellettavien kestävyysvaatimusten noudattamisen valvontaa** erityisesti yhteisillä tarkastuksilla ja markkinavalvontatoimilla.

2.2. Kuluttajien ja julkisten ostajien vaikutusmahdollisuuksien lisääminen

Kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisääminen ja kustannussäästömahdollisuuksien tarjoaminen heille on yksi kestävä tuotepoliittisen kehityksen keskeinen osatekijä. Lisätäkseen kuluttajien osallistumista kiertotalouteen komissio ehdottaa EU:n kuluttajalainsäädännön tarkistamista sen varmistamiseksi, että **kuluttajat saavat myyntipisteessä luotettavaa ja merkityksellistä tietoa tuotteista**, myös niiden **käyttöiästä ja korjauspalvelujen, varaosien ja korjauskäsikirjojen saatavuudesta**. Komissio harkitsee myös toimia, joilla vahvistetaan entisestään **kuluttajien suojelua viherpesulta ja tuotteiden ennenaikaiselta vanhenemiselta** ja asetetaan **kestävyysmerkintöjä tai -logoja ja tiedotuksessa käytettäviä välineitä** koskevat vähimmäisvaatimukset.

Lisäksi komissio pyrkii **vahvistamaan uuden ”korjauttamisoikeuden”** ja harkitsee **uusia horisontaalisia aineellisia oikeuksia kuluttajille** esimerkiksi varaosien saatavuuden tai korjauttamismahdollisuuksien osalta ja tieto- ja viestintätekniikan ja elektroniikan tapauksessa palvelujen päivittämisen osalta. Sen osalta, mikä rooli **takuilla** voi olla enemmän kiertoa perustuvien tuotteiden tarjoamisessa, komissio tarkastelee

¹² https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/PEFCR_OEFSR_en.htm

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/882, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista (EUVL L 151, 7.6.2019, s. 70).

¹⁴ COM(2020) 67 final.

mahdollisia muutoksia myös direktiivin (EU) 2019/771¹⁵ uudelleentarkastelun yhteydessä.

Komissio aikoo myös ehdottaa, että **yritykset perustelevat ympäristövaitteensa** tuotteen ympäristöjalanjälkeä ja organisaation ympäristöjalanjälkeä koskevia menetelmiä käyttäen. Komissio testaa näiden menetelmien sisällyttämistä EU-ympäristömerkkiin ja ottaa EU-ympäristömerkin myöntämisperusteissa järjestelmällisemmin huomioon kestävyuden, kierrätettävyyden ja kierrätysmateriaalien osuuden.

Viranomaisten ostovoima vastaa 14 prosenttia EU:n BKT:stä ja se voi edistää voimakkaasti kestävien tuotteiden kysyntää. Näiden mahdollisuuksien hyödyntämiseksi komissio ehdottaa **ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevia pakollisia vähimmäiskriteereitä ja -tavoitteita alakohtaisessa lainsäädännössä** ja ottaa asteittain käyttöön **pakollisen raportoinnin ympäristöä säästävien julkisten hankintojen seuraamiseksi** ilman että julkisille ostajille luodaan perusteetonta hallinnollista rasitetta. Lisäksi komissio tukee edelleen valmiuksien kehittämistä ohjauksen, koulutuksen ja hyvien käytäntöjen levittämisen avulla ja kannustamalla julkisia ostajia osallistumaan **julkisten ostajien ilmasto- ja ympäristöaloitteeseen**, jolla helpotetaan ympäristöä säästävien julkisten hankintojen toteuttamiseen sitoutuneiden ostajien välistä vaihtoa.

2.3. Kierto tuotantoprosesseissa

Kiertotalous on olennainen osa teollisuuden laajempaa muutosta kohti ilmastoneutraaliutta ja pitkän aikavälin kilpailukykyä. Se voi aiheuttaa merkittäviä aineellisia säästöjä arvoketjuissa ja tuotantoprosesseissa, tuottaa lisäarvoa ja vapauttaa taloudellisia mahdollisuuksia. Komissio pyrkii yhdessä teollisuusstrategiassa¹⁶ asetettujen tavoitteiden kanssa lisäämään teollisuuden kiertoa

- arvioimalla vaihtoehtoja kiertotalouden edistämiseksi edelleen teollisuusprosesseissa **teollisuuden päästöjä koskevan direktiivin**¹⁷ uudelleentarkastelun yhteydessä, mukaan lukien kiertotalouden käytäntöjen sisällyttäminen tuleviin parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa koskeviin vertailuasiakirjoihin;
- helpottamalla teollista symbioosia kehittämällä **teollisuusvetoisen raportointi- ja sertifiointijärjestelmän** ja mahdollistamalla teollisen symbioosin toteuttamisen;
- tukemalla **kestävää ja kiertotalouteen perustuvaa biopohjaista sektoria** toteuttamalla biotalouden toimintasuunnitelman¹⁸;
- edistämällä **digitaalitekniologioiden käyttöä resurssien seurannassa, jäljittämässä ja kartoituksessa**;
- edistämällä vihreän teknologian käyttöönottoa vankan varmennusjärjestelmän avulla **rekisteröimällä EU:n ympäristöteknologian varmennusjärjestelmän** EU:n sertifiointimerkiksi.

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/771, annettu 20 päivänä toukokuuta 2019, tietyistä tavarakauppaa koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista (EUVL L 136, 22.5.2019, s. 28).

¹⁶ COM(2020) 102.

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/75/EU, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, teollisuuden päästöistä (yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen) (EUVL L 334, 17.12.2010, s. 17).

¹⁸ COM(2018) 763 final.

Uudella **pk-yritysstrategialla**¹⁹ edistetään pk-yritysten välistä kiertoteollisuusyhteistyötä, joka perustuu koulutukseen, Yritys-Eurooppa-verkoston antamaan klusteriyhteistyötä koskevaan neuvontaan sekä Euroopan resurssitehokkuuden tietokeskuksen kautta tapahtuvaan tietämyksen siirtoon.

3. KESKEISTEN TUOTTEIDEN ARVOKETJUT

Keskeisten arvoketjujen aiheuttama kestävyysshaaste edellyttää kiireellisiä, kattavia ja koordinoituja toimia, jotka ovat olennainen osa 2 jaksossa kuvattua kestävää tuotepoliittista kehystä. Näillä toimilla edistetään reagointia ilmastohätätilaan ja tuetaan EU:n teollisuusstrategiaa sekä tulevia biodiversiteetti-, Pellolta pöytään - ja metsästrategioita. Osana alakohtaisten toimien hallinnointia komissio tekee tiivistä yhteistyötä keskeisten arvoketjujen sidosryhmien kanssa tunnistaakseen kiertotalouden tuotteiden markkinoiden laajentumisen esteet ja keinot niiden poistamiseksi.

3.1. Elektroniikka ja tieto- ja viestintätekniikka

Sähkö- ja elektroniikkalaitteet ovat edelleen yksi nopeimmin kasvavista jätevirroista EU:ssa. Sen kasvu on tällä hetkellä 2 prosenttia vuodessa. EU:ssa kierrätetään arvioiden mukaan alle 40 prosenttia elektroniikkajätteestä²⁰. Arvoa menetetään, kun täysin tai osittain toimivat tuotteet hylätään, koska ne eivät ole korjattavissa, akkua ei voida vaihtaa tai ohjelmistoa ei enää tueta tai kun laitteisiin sisältyviä materiaaleja ei oteta talteen. Noin kaksi kolmasosaa eurooppalaisista haluaisi jatkaa nykyisten digitaalisten laitteidensa käyttöä pidempään edellyttäen, ettei niiden suorituskyky muutu merkittävästi²¹.

Näihin haasteisiin vastaamiseksi komissio aikoo esittää **kiertoelektroniikka-aloitteen**, jossa hyödynnetään olemassa olevia ja uusia välineitä. Uuden kestävä tuotepoliittisen kehysten mukaisesti tällä aloitteella edistetään tuotteiden käyttöiän pidentämistä, ja siihen sisältyy muun muassa seuraavia toimia:

- ekosuunnitteludirektiiviin perustuvat elektroniikkaa ja tieto- ja viestintätekniikkaa kuten **matkapuhelimia, tabletteja ja kannettavia tietokoneita** koskevat sääntelytoimenpiteet, joilla pyritään vaikuttamaan siihen, että tuotteiden suunnittelussa otetaan huomioon energiatehokkuus ja kestävyys, korjattavuus, päivitettävyyden, huollettavuus, uudelleenkäyttö ja kierrätys. Tätä kuvaillaan yksityiskohtaisemmin tulevassa ekologista suunnittelua koskevassa työsuunnitelmassa. Soveltamisalaan kuuluvat myös **printterit ja värikasettien kaltaiset kulutushyödykkeet**, jollei alalla päästä kunnianhimoiseen vapaaehtoiseen sopimukseen seuraavien kuuden kuukauden aikana;
- elektroniikkaa ja tieto- ja viestintätekniikkaa pidetään **ensisijaisena alana ”korjauttamisoikeuden” täytäntöönpanossa**, mukaan lukien oikeus päivittää vanhentuneita ohjelmistoja;
- **matkapuhelinten ja vastaavien laitteiden latureita** koskevat sääntelytoimenpiteet, mukaan lukien **yleislaturin käyttöönotto**, latausjohtojen kestävyysparantaminen ja kannustimet latureiden oston erottamiseksi uusien laitteiden ostosta;

¹⁹ COM(2020) 103.

²⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=t2020_rt130&plugin=1

²¹ Erityiseurobarometri 503, tammikuu 2020.

- sähkö- ja elektroniikkalaiteromun²² keräyksen ja käsittelyn parantaminen muun muassa harkitsemalla vaihtoehtoja **EU:n laajuiseksi vastaanottojärjestelmäksi vanhojen matkapuhelinten, tablettien ja latureiden palauttamista tai takaisinmyyntiä varten**;
- **vaarallisten aineiden käytön rajoittamista sähkö- ja elektroniikkalaitteissa**²³ koskevien EU:n sääntöjen uudelleentarkastelu ja ohjeistus yhdenmukaisuuden parantamiseksi asiaa koskevan lainsäädännön kuten REACH-asetuksen²⁴ ja ekosuunnitteludirektiivin kanssa.

3.2. Akut ja ajoneuvot

Kestävät akut ja ajoneuvot ovat tulevaisuuden liikkuvuuden perusta. Jotta voidaan edistää nopeasti kehittyvän akkujen arvoketjun kestävyttä sähköistä liikkuvuutta varten ja lisätä kaikkien akkujen kiertopotentiaalia, komissio ehdottaa tänä vuonna **uutta akkuja koskevaa sääntelykehystä**. Tämä lainsäädäntöehdotus perustuu paristo- ja akkudirektiivin²⁵ arviointiin ja akkualan yhteenliittymän työhön, ja siinä otetaan huomioon seuraavat seikat:

- **kierrätysmateriaalien osuutta koskevat säännöt** ja toimenpiteet, joilla parannetaan **kaikkien akkujen keräys- ja kierrätysastetta**, varmistetaan **arvokkaiden materiaalien talteenotto** ja annetaan **opastusta kuluttajille**;
- **ei-ladattavia paristoja ja akkuja** koskevat toimenpiteet, jotta niiden käytöstä voidaan asteittain luopua, jos vaihtoehtoja on olemassa;
- **akkuja koskevat kestävyys- ja avoimuusvaatimukset**, joissa otetaan huomioon esimerkiksi akkujen valmistuksen hiilijalanjälki, raaka-aineiden eettinen hankinta ja toimitusvarmuus ja joilla helpotetaan uudelleenkäyttöä, käyttötarkoituksen muuttamista ja kierrätystä.

Komissio aikoo myös ehdottaa **romuajoneuvoja**²⁶ koskevien sääntöjen tarkistamista, jotta voidaan edistää enemmän kiertotalouteen perustuvia liiketoimintamalleja **yhdistämällä suunnitteluun liittyvät näkökohdat loppukäsittelyyn**, harkita **tiettyjen materiaalien pakollista kierrätettyä osuutta koskevia sääntöjä** ja **parantaa kierrätyksen tehokkuutta**. Lisäksi komissio harkitsee tehokkaimpia toimenpiteitä **jäteöljyjen** keräämisen ja ympäristöä säästävän käsittelyn varmistamiseksi.

Laajemmasta näkökulmasta tulevassa **kestävää ja älykästä liikkuvuutta koskevassa kattavassa eurooppalaisessa strategiassa** tarkastellaan synergioiden lisäämistä kiertotalouteen siirtymisen kanssa erityisesti soveltamalla tuotteet palveluina -ratkaisuja ensimateriaalien kulutuksen vähentämiseksi, kestävien vaihtoehtoisten liikennepolttoaineiden käyttämiseksi, infrastruktuurin ja ajoneuvojen käytön

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/19/EU, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta (EUVL L 197, 24.7.2012, s. 38).

²³ Direktiivi 2011/65/EU tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa (EUVL L 174, 1.7.2011, s. 88).

²⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1907/2006, annettu 18 päivänä joulukuuta 2006, kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH) ja Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta (EUVL L 396, 30.12.2006, s. 1).

²⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/66/EY, annettu 6 päivänä syyskuuta 2006, paristoista ja akuista sekä käytetyistä paristoista ja akuista ja direktiivin 91/157/ETY kumoamisesta (EUVL L 266, 26.9.2006, s. 1).

²⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/53/EY, annettu 18 päivänä syyskuuta 2000, romuajoneuvoista (EYVL L 269, 21.10.2000, s. 34).

optimoimiseksi, käyttö- ja kuormitusasteiden kasvattamiseksi sekä jätteen synnyn ja pilaantumisen ehkäisemiseksi.

3.3. Pakkaukset

Pakkausmateriaalien määrä kasvaa jatkuvasti, ja vuonna 2017 pakkausjätteen määrä Euroopassa oli ennätykselliset 173 kiloa asukasta kohti. Sen varmistamiseksi, että kaikkia EU:n markkinoilla olevia pakkauksia voi käyttää uudelleen tai kierrättää taloudellisesti kannattavalla tavalla vuoteen 2030 mennessä, komissio aikoo tarkastella uudelleen direktiiviä 94/62/EY²⁷ ja **vahvistaa** EU:n markkinoille hyväksyttäviä **pakkauksia koskevia pakollisia olennaisia vaatimuksia** ja harkitsee muita toimenpiteitä, joissa keskitytään seuraaviin:

- **vähennetään (yli)pakkaamista ja pakkausjätteitä** muun muassa asettamalla tavoitteita ja toteuttamalla muita jätteen syntymisen ehkäisytöitä;
- edistetään **pakkausten uudelleenkäytön ja kierrätettävyyden huomioon ottavaa suunnittelua** muun muassa harkitsemalla tiettyjen pakkausmateriaalien käytön rajoittamista tiettyihin käyttötarkoituksiin, erityisesti silloin, kun vaihtoehtoiset uudelleenkäytettävät tuotteet tai järjestelmät ovat mahdollisia tai kulutushyödykkeitä voidaan käsitellä turvallisesti ilman pakkausta;
- harkitaan **pakkausmateriaalien monimutkaisuuden vähentämistä** muun muassa rajoittamalla käytettyjen materiaalien ja polymeerien määrää.

Osana 4.1 kohdassa tarkoitettua aloitetta, jolla pyritään yhdenmukaistamaan erillisiä keräysjärjestelmiä, komissio arvioi mahdollisuutta ottaa käyttöön EU:n laajuiset **merkinnät, jotka helpottavat pakkausjätteen asianmukaista erottelua sen lähteellä**.

Komissio aikoo myös vahvistaa säännöt, jotka koskevat muiden muovimateriaalien kuin PET-muovin **turvallista kierrätystä elintarvikepakkausmateriaaleihin**.

Komissio aikoo myös seurata ja tukea tiiviisti juomavesidirektiivin vaatimusten täytäntöönpanoa, jotta **juomakelpoista hanavettä olisi saatavilla julkisissa tiloissa**, mikä vähentää riippuvuutta pullotetusta vedestä ja ehkäisee pakkausjätteen syntymistä.

3.4. Muovit

EU:n strategia muoveista kiertotaloudessa²⁸ on käynnistänyt kattavan joukon aloitteita, joilla vastataan kansalaisten vakavaa huolta aiheuttavaan haasteeseen. Muovin kulutuksen odotetaan kuitenkin kaksinkertaistuvan seuraavien 20 vuoden aikana, minkä vuoksi komissio ryhtyy kohdennettuihin lisätoimenpiteisiin vastatakseen tämän yleisen materiaalin aiheuttamiin kestävyyshaasteisiin ja edistää edelleen yhteistä lähestymistapaa muovisaasteen vähentämiseksi maailmanlaajuisesti, kuten 7 jaksossa esitetään.

Kierrätettyjen muovien käytön lisäämiseksi ja muovien kestävämmän käytön edistämiseksi komissio ehdottaa **kierrätysmateriaalien osuutta koskevia pakollisia vaatimuksia ja jätteen vähentämistoimenpiteitä keskeisille tuotteille, kuten pakkauksille, rakennusmateriaaleille ja ajoneuvoille**, ja ottaa tässä huomioon myös Circular Plastics Alliance -foorumien toimet.

²⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/62/EY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1994, pakkauksista ja pakkausjätteistä (EYVL L 365, 31.12.1994, s. 10).

²⁸ COM(2018) 28 final.

Muoviroskan vähentämiseen tähtäävien toimenpiteiden lisäksi komissio puuttuu **mikromuovien esiintymiseen ympäristössä** seuraavin toimin:

- **rajoitetaan tarkoituksellisesti lisättyjä mikromuoveja** ja puututaan pelletteihin ottaen huomioon Euroopan kemikaaliviraston lausunto;
- kehitetään mikromuovien tahatonta päätymistä ympäristöön koskevia **merkintä-, standardointi-, sertifiointi- ja sääntelytoimenpiteitä**, mukaan lukien toimenpiteet, joilla lisätään **mikromuovien talteenottoa** tuotteiden elinkaaren kaikissa asiaankuuluvissa vaiheissa;
- kehitetään edelleen ja yhdenmukaistetaan menetelmiä etenkin renkaista ja tekstiileistä **tahattomasti ympäristöön päätyvien mikromuovien mittaamiseksi** ja annetaan yhdenmukaistettuja tietoja meriveden mikromuovipitoisuuksista;
- poistetaan aukot **mikromuovien riskiä ja esiintymistä** ympäristössä, juomavedessä ja elintarvikkeissa **koskevassa tieteellisessä tietämyksessä**.

Komissio aikoo lisäksi vastata uusiin kestävyyshaasteisiin laatimalla **toimintakehyksen**, joka koskee

- **biopohjaisten muovien hankintaa, merkintöjä ja käyttöä** perustuen sen arviointiin, missä biopohjaisten raaka-aineiden käytöstä saadaan todellisia ympäristöhyötyjä, jotka menevät fossiilisten resurssien käytön vähentämistä pidemmälle;
- **biohajoavien tai kompostoituvien muovien käyttöä** perustuen niiden sovellusten arviointiin, joissa tällaisesta käytöstä voi olla hyötyä ympäristölle, sekä tällaisia sovelluksia koskevien kriteerien arviointiin. Siinä pyritään varmistamaan, ettei tuotteen merkitseminen ”biohajoavaksi” tai ”kompostoitavaksi” johda kuluttajia harhaan siten, että he hävittävät tuotteen tavalla, joka aiheuttaa muoviroskaantumista tai pilaantumista soveltumattomien ympäristöolosuhteiden tai riittämättömän hajoamisajan vuoksi.

Komissio varmistaa **kertakäyttöisiä muovituotteita** ja kalastusvälineitä koskevan uuden direktiivin²⁹ viipymättömän täytäntöönpanon, jotta voidaan puuttua merten muovisaasteongelmaan ja samalla turvata sisämarkkinat erityisesti seuraavien näkökohtien osalta:

- direktiivin soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden yhdenmukainen tulkinta;
- tupakan, juomakuppien ja kosteuspyyhkeiden kaltaisten tuotteiden merkintä ja pulloon kiinnitettyjen korkkien käyttöönoton varmistaminen roskaantumisen estämiseksi;
- tuotteiden kierrätysmateriaalien osuuden mittaamista koskevien säättöjen laatiminen ensimmäistä kertaa.

3.5. Tekstiilit

Tekstiilit aiheuttavat neljänneksi suurimman paineen primääriraaka-aineiden ja veden käytössä elintarvikkeiden, asumisen ja liikenteen jälkeen ja viidenneksi suurimmat

²⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/904, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä (EUVL L 155, 12.6.2019, s. 1).

kasvihuonekaasupäästöt³⁰. Arvioiden mukaan alle 1 prosentti maailman kaikista tekstiileistä kierrätetään uusiksi tekstiileiksi³¹. EU:n tekstiiliala, joka koostuu pääasiassa pk-yrityksistä, on alkanut elpyä pitkän rakennemuutoksen jälkeen, mutta 60 prosenttia vaatteiden arvosta tuotetaan muualla kuin EU:ssa.

Koska tekstiilien arvoketju on monimutkainen, komissio ehdottaa näihin haasteisiin vastaamiseksi **kattavaa EU:n tekstiilistrategiaa**, joka perustuu toimialan ja muiden sidosryhmien panoksiin. Strategian tavoitteena on vahvistaa teollisuuden kilpailukykyä ja innovointia alalla, edistää kestävien ja kiertoon perustuvien tekstiilien markkinoita EU:ssa, tekstiilien uudelleenkäyttömarkkinat mukaan luettuina, puuttua pikamuodin aiheuttamaan ongelmaan ja edistää uusia liiketoimintamalleja. Tämä saavutetaan kattavalla toimenpidekokonaisuudella, johon sisältyvät muun muassa seuraavat:

- sovelletaan 2 jaksossa esitettyä **uutta kestävien tuotteiden kehystä** tekstiileihin, muun muassa kehittämällä **ekosuunnittelutoimenpiteitä** sen varmistamiseksi, että tekstiilituotteet soveltuvat kiertotalouteen, sekä varmistetaan uusioraaka-aineiden käyttöönotto, puututaan vaarallisten kemikaalien esiintymiseen ja **annetaan yrityksille ja yksityisille kuluttajille paremmat mahdollisuudet valita kestäviä tekstiilejä ja saada helposti uudelleenkäyttö- ja korjauspalveluja**;
- parannetaan kestävien ja kiertoon perustuvien tekstiilien liiketoiminta- ja sääntely-ympäristöä EU:ssa erityisesti tarjoamalla **kannustimia ja tukea tuote palveluna -malleille ja kiertoon perustuville materiaaleille ja tuotantoprosesseille** sekä lisäämällä avoimuutta **kansainvälisen yhteistyön** avulla;
- annetaan ohjeita **tekstiilijätteen korkean erilliskeräystason** saavuttamiseksi, joka jäsenvaltioiden on varmistettava vuoteen 2025 mennessä;
- edistetään **tekstiilien lajittelua, uudelleenkäyttöä ja kierrätystä** myös **innovoinnin** avulla ja edistetään teollisia sovelluksia ja sääntelytoimenpiteitä, kuten laajennettua tuottajan vastuuta.

3.6. Rakentaminen ja rakennukset

Rakennetulla ympäristöllä on merkittävä vaikutus moniin talouden aloihin, paikallisiin työpaikkoihin ja elämänlaatuun. Se vaatii valtavia määriä resursseja ja kuluttaa noin 50 prosenttia kaikesta käyttöön otetusta materiaalista. Rakennusala tuottaa yli 35 prosenttia EU:n kaikesta jätteestä³². Materiaalien käyttöönotosta, rakennusalan tuotteiden valmistuksesta sekä rakennusten rakentamisesta ja korjaamisesta aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen arvioidaan olevan 5–12 prosenttia kaikista kansallisista kasvihuonekaasupäästöistä³³. Materiaalitehokkuutta parantamalla näitä päästöjä voitaisiin vähentää 80 prosenttia³⁴.

Jotta voitaisiin hyödyntää mahdollisuuksia lisätä materiaalitehokkuutta ja vähentää ilmastovaikutuksia, komissio käynnistää uuden kattavan **kestävää rakennettua**

³⁰ EEA Briefing report Nov 2019.

³¹ Ellen McArthur Foundation (2017), *A new Textiles Economy*

³² Eurostatin tiedot vuodelta 2016.

³³ <https://www.boverket.se/sv/byggande/hallbart-byggande-och-forvaltning/miljoindikatorer---aktuellt-status/vaxthusgaser/>

³⁴ Hertwich, E., Lifset, R., Pauliuk, S., Heeren, N., IRP, (2020), *Resource Efficiency and Climate Change: Material Efficiency Strategies for a Low-Carbon Future*.

ympäristöä koskevan strategian. Strategialla varmistetaan johdonmukaisuus asiaankuuluvilla politiikan aloilla, joita ovat muun muassa ilmasto, energia- ja resurssitehokkuus, rakennus- ja purkujätteen käsittely, esteettömyys, digitalisaatio ja osaaminen. Se edistää kiertotalouden periaatteita rakennusten koko elinkaaren ajan esimerkiksi seuraavin toimin:

- käsitellään rakennusalan tuotteiden kestävyyttä **rakennustuoteasetuksen**³⁵ tarkistamisen yhteydessä, mukaan lukien **kierrätysmateriaalien osuutta koskevien vaatimusten** mahdollinen käyttöönotto tiettyjen rakennustuotteiden osalta ottaen huomioon niiden turvallisuus ja toimivuus;
- edistetään toimenpiteitä, joilla parannetaan rakennetun omaisuuden kestävyyttä ja mukautuvuutta rakennusten suunnittelua koskevien kiertotalouden periaatteiden³⁶ mukaisesti ja kehitetään **digitaalisia rakennuspäiväkirjoja**;
- käytetään Level(s)-välinettä³⁷ **elinkaariarvioinnin sisällyttämiseksi julkisiin hankintoihin ja EU:n kestäväan rahoituskehykseen** ja tutkitaan, onko asianmukaista asettaa hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteita, sekä mahdollisuuksia hiilidioksidin varastointiin;
- harkitaan **EU:n lainsäädännössä asetettujen materiaalien hyödyntämistavoitteiden tarkistamista rakennus- ja purkujätteen ja sen materiaali-kohtaisten jakeiden osalta**;
- edistetään aloitteita **maaperän sulkemisen vähentämiseksi**, hylättyjen tai saastuneiden ympäristövaurioalueiden kunnostamiseksi ja **kaivetun maan aineksen** turvallisen, kestävä ja kiertotalouteen perustuvan käytön lisäämiseksi.

Myös Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa ilmoitettu **kunnostamiseen kannustava aloite**, jolla pyritään saamaan aikaan merkittäviä parannuksia energiatehokkuudessa EU:ssa, pannaan täytäntöön kiertotalouden periaatteiden mukaisesti, joista voidaan mainita erityisesti optimoitu elinkaaren aikainen suorituskyky ja rakennetun omaisuuden pidempi odotettu käyttöikä. Rakennus- ja purkujätteen hyödyntämistavoitteiden tarkistamisen yhteydessä komissio kiinnittää erityistä huomiota eristysmateriaaleihin, jotka tuottavat kasvavaa jätevirtaa.

3.7. Elintarvikkeet, vesi ja ravinteet

Kiertotalous voi vähentää merkittävästi luonnonvarojen käyttöönoton ja käytön kielteisiä ympäristövaikutuksia ja edistää luonnon monimuotoisuuden ja luonnonpääoman ennallistamista Euroopassa. Biologiset resurssit ovat keskeinen osa EU:n taloutta ja niiden merkitys kasvaa entisestään tulevaisuudessa. Komissio pyrkii varmistamaan uusiutuvien biopohjaisten materiaalien kestävyuden muun muassa biotalousstrategian ja -toimintasuunnitelman mukaisilla toimilla.

Elintarvikkeiden arvoketju aiheuttaa merkittäviä resurssi- ja ympäristöpaineita, ja arviolta 20 prosenttia kaikesta EU:ssa tuotetusta ruoasta menee hukkaan tai jätteeksi. Kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti ja osana 4.1 kohdassa mainittua direktiivin

³⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 305/2011, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2011, rakennustuotteiden kaupan pitämistä koskevien ehtojen yhdenmukaistamisesta ja neuvoston direktiivin 89/106/ETY kumoamisesta (EUVL L 88, 4.4.2011, s. 5).

³⁶ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/39984>

³⁷ <https://ec.europa.eu/environment/eussd/buildings.htm>

2008/98/EY³⁸ uudelleentarkastelua komissio aikoo siksi ehdottaa **ruokahävikin vähentämistavoitetta** yhtenä keskeisenä toimenä EU:n tulevassa Pellolta pöytään -strategiassa, jossa käsitellään kattavasti elintarvikkeiden arvoketjua.

Komissio harkitsee myös erityisiä toimenpiteitä elintarvikkeiden jakelun ja kulutuksen kestävyuden parantamiseksi. Komissio käynnistää kestäviä tuotteita koskevan aloitteen puitteissa analyttisen työn määrittääkseen uudelleenkäyttöä koskevan lainsäädäntöaloitteen soveltamisalan, jotta **kertakäyttöiset pakkaukset, astiat ja ruokailuvälineet voidaan korvata uudelleenkäytettävillä tuotteilla elintarvikepalveluissa.**

Uudella veden uudelleenkäyttöasetuksella edistetään kiertotalouteen perustuvia toimintamalleja maataloudessa. Komissio **helpottaa veden uudelleenkäyttöä ja vesitehokkuutta myös teollisissa prosesseissa.**

Komissio laatii **integroidun ravinnehuoltosuunnitelman**, jotta voidaan varmistaa ravinteiden kestävämpi käyttö ja edistää talteen otettujen ravinteiden markkinoita. Komissio harkitsee myös **jätevesien käsittelystä ja puhdistamolietteenä annettujen direkttiivien uudelleentarkastelua** ja arvioi luontaisia keinoja poistaa levien kaltaisia ravinteita.

4. VÄHEMMÄN JÄTETTÄ, ENEMMÄN ARVOA

4.1. Tehostettu jätehuoltopolitiikka jätteen syntymisen ehkäisemisen ja kierron tukemiseksi

EU:n ja jäsenvaltioiden ponnisteluista huolimatta syntyvän jätteen määrä ei pienene. Kaikesta taloudellisesta toiminnasta syntyy EU:ssa jätettä 2,5 miljardia tonnia eli 5 tonnia henkeä kohti vuodessa, ja jokainen kansalainen tuottaa keskimäärin lähes puoli tonnia yhdyskuntajätettä. Jätteen syntymisen irrottaminen talouskasvusta edellyttää huomattavia ponnisteluja koko arvoketjussa ja kaikissa kodeissa.

Kestävän tuotepolitiikan käyttöönotto ja sen muuntaminen erityislainsäädännöksi (ks. jaksot 2 ja 3) on olennaisen tärkeää, jotta jätteen syntymisen ehkäisemisessä voidaan edistyä. Lisäksi meidän on kehitettävä ja vahvistettava EU:n jätelainsäädäntöä ja pantava se paremmin täytäntöön.

EU:n jätelainsäädäntö on johtanut merkittäviin parannuksiin jätehuollossa 1970-luvulta lähtien EU:n rahastojen tuella. Lainsäädäntöä on kuitenkin nykyaikaistettava jatkuvasti, jotta se soveltuu kiertotalouteen ja digitaaliaikaan. Kuten 3 jaksossa selitetään, **akkuja, pakkauksia, romuajoneuvoja ja elektronisten laitteiden sisältämiä vaarallisia aineita koskevaa EU:n lainsäädäntöä** ehdotetaan tarkistettavan jätteen syntymisen ehkäisemiseksi, kierrätysmateriaalien osuuden kasvattamiseksi, turvallisempien ja puhtaampien jätevirtojen edistämiseksi ja laadukkaan kierrätyksen varmistamiseksi.

Lisäksi komissio esittää direktiivin 2008/98/EY uudelleentarkastelun yhteydessä **jätteiden vähentämistavoitteita** tietyille virroille osana jätteen syntymisen ehkäisemistä koskevia laajempia toimenpiteitä. Komissio aikoo myös tehostaa äskettäin hyväksytyjen **laajennettua tuottajavastuuta** koskevien vaatimusten täytäntöönpanoa, tarjota kannustimia ja kannustaa jätteiden kierrätystä koskevien tietojen ja hyvien käytäntöjen jakamiseen. Kaiken tämän on edistettävä tavoitetta vähentää merkittävästi jätteen

³⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta (EUVL L 312, 22.11.2008, s. 3).

syntymistä ja puolittaa **jäljelle jäävän (kierrättämättömän) yhdyskuntajätteen määrä vuoteen 2030 mennessä.**

Korkealaatuinen kierrätys edellyttää tehokasta jätteen erilliskeräystä. Jotta kansalaisia, yrityksiä ja viranomaisia voitaisiin auttaa erottamaan jätteet paremmin toisistaan, komissio aikoo **ehdottaa jätteiden erilliskeräysjärjestelmien yhdenmukaistamista.** Ehdotuksessa käsitellään erityisesti erilliskeräysmallien tehokkaimpia yhdistelmiä, erilliskeräyspisteiden tiheyttä ja käytettävyyttä, myös julkisissa tiloissa, ottaen huomioon alueelliset ja paikalliset olosuhteet kaupunkialueilta aina syrjäisimmille seuduille. Huomioon otetaan myös muita kuluttajien osallistumista helpottavia näkökohtia, kuten jäteastioiden yhteiset värit, tärkeimpien jätetyyppien yhdenmukaistetut symbolit, tuotemerkinnät, tiedotuskampanjaa ja taloudelliset välineet. Siinä pyritäisiin myös edistämään standardointia ja laadunhallintajärjestelmien käyttöä, jotta voidaan varmistaa tuotteissa ja erityisesti elintarvikepakkauksimateriaaleissa käytettäväksi tarkoitettujen kerätyn jätteen laatu.

Lisätoimia tarvitaan jäsenvaltioiden tukemiseksi jätehuollossa. Puolet niistä on vaarassa jäädä jälkeen vuoden 2020 tavoitteesta, jonka mukaan 50 prosenttia yhdyskuntajätteestä on kierrätettävä. Toimintapoliittisten uudistusten edistämiseksi komissio järjestää **korkean tason keskusteluja kiertotaloudesta ja jätteestä ja tehostaa yhteistyötä jäsenvaltioiden, alueiden ja kaupunkien kanssa** EU:n varojen hyödyntämiseksi parhaalla mahdollisella tavalla. Komissio käyttää tarvittaessa myös täytäntöönpanovaltuuksiaan.

4.2. Kiertotalouden parantaminen myrkyttömässä ympäristössä

EU:n kemikaalipolitiikka ja -lainsäädäntö, etenkin REACH-asetus, tukee siirtymistä lähtökohtaisesti turvallisiin ('safe-by-design') kemikaaleihin korvaamalla asteittain vaaralliset aineet kansalaisten ja ympäristön suojelun parantamiseksi. Uusioraaka-aineiden turvallisuus voi kuitenkin edelleen vaarantua esimerkiksi silloin, kun kierrätetyissä raaka-aineissa esiintyy kiellettyjä aineita. Lisätäkseen luottamusta uusioraaka-aineiden käyttöön komissio aikoo

- tukea ratkaisujen kehittämistä **korkealaatuiseen lajitteluun ja epäpuhtauksien poistamiseen jätteistä**, mukaan lukien satunnaisesta kontaminaatiosta johtuvat epäpuhtaudet;
- kehittää **menetelmiä terveyden tai ympäristön kannalta ongelmallisten aineiden esiintymisen minimoimiseksi kierrätetyissä materiaaleissa ja niistä valmistetuissa esineissä**;
- kehittää asteittain yhteistyössä teollisuuden kanssa **yhdenmukaistettuja järjestelmiä tietojen seuraamiseksi ja hallitsemiseksi aineista**, jotka on määritelty erityistä huolta aiheuttaviksi, sekä muista merkityksellisistä aineista, etenkin kroonisia vaikutuksia aiheuttavista aineista³⁹ ja aineista, jotka aiheuttavat teknisiä ongelmia toimitusketjujen varrella käytössä olevissa hyödyntämistoimissa, ja **tällaisten aineiden havaitsemiseksi jätteessä**, yhteisvaikutuksessa kestävä tuotepoliittisen kehityksen mukaisten toimenpiteiden

³⁹ Siten kuin ne on määritelty asetuksessa (EY) 1907/2006 sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1272/2008, annettu 16 päivänä joulukuuta 2008, aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/EY muuttamisesta ja kumoamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta (EUVL L 353, 31.12.2008, s. 1).

ja erityistä huolta aiheuttavia aineita sisältäviä esineitä koskevan ECHA-tietokannan kanssa;

- ehdottaa **pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskevan asetuksen liitteiden** muuttamista tieteen ja tekniikan kehityksen sekä Tukholman yleissopimuksen mukaisten kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti;
- parantaa **vaarallisen jätteen luokitusta ja jätehuoltoa** puhtaiden kierrätysvirtojen ylläpitämiseksi, tarvittaessa yhdenmukaistamalla sitä edelleen kemiallisten aineiden ja seosten luokituksen kanssa.

Tulevassa **kestävyyttä edistävässä kemikaalistrategiassa** käsitellään tarkemmin kemikaali-, tuote- ja jätelainsäädännön välistä vuorovaikutusta ja vahvistetaan synergioita kiertotalouden kanssa.

4.3. Hyvin toimivien EU:n markkinoiden luominen uusioraaka-aineille

Uusioraaka-aineet kohtaavat useita haasteita kilpaillessaan primääriraaka-aineiden kanssa. Tämä ei johdu ainoastaan niiden turvallisuuteen liittyvistä syistä, vaan myös niiden suorituskyvystä, saatavuudesta ja kustannuksista. Useat tähän suunnitelmaan sisältyvät toimet, kuten tuotteiden **kierrätettyjen materiaalien osuutta** koskevien vaatimusten käyttöönotto, auttavat ehkäisemään uusioraaka-aineiden tarjonnan ja kysynnän välistä epäsuhtaa ja varmistamaan kierrätysalan sujuvan laajentumisen EU:ssa. Hyvin toimivien sisämarkkinoiden luomiseksi uusioraaka-aineille komissio aikoo lisäksi

- arvioida mahdollisuuksia kehittää **tietyille jätevirroille jätteeksi luokittelun päättymistä koskevat EU:n laajuiset kriteerit (end-of-waste -kriteerit)** perustuen sen seurantaan, kuinka jäsenvaltiot soveltavat jätteeksi luokittelun päättymistä ja sivutuotteita koskevia tarkistettuja sääntöjä, ja tukea rajat ylittäviä yhteistyöaloitteita jätteeksi luokittelun päättymistä ja sivutuotteita koskevien kansallisten kriteerien yhdenmukaistamiseksi;
- vahvistaa **standardoinnin** roolia kansallisella, eurooppalaisella ja kansainvälisellä tasolla käynnissä olevan standardointityön jatkuvan arvioinnin pohjalta;
- soveltaa hyvissä ajoin rajoituksia, jotka koskevat **erityistä huolta aiheuttavien aineiden käyttöä esineissä**, tapauksissa, joissa aineen käyttö edellyttää lupaa, ja jatkaa sääntöjen noudattamisen valvontaa rajoilla;
- arvioida mahdollisuutta perustaa **keskeisten uusiomateriaalien markkinoiden seurantakeskus**.

4.4. Jätteiden vienti EU:sta

Jätteiden maailmanmarkkinoilla on käynnissä merkittävä muutos. Viime vuosikymmenen aikana miljoonia tonneja eurooppalaista jätettä on viety EU:n ulkopuolisiin maihin, usein ottamatta riittävästi huomioon jätteiden asianmukaista käsittelyä. Monissa tapauksissa jätteiden vienti aiheuttaa sekä kielteisiä ympäristö- ja terveysvaikutuksia kohdemaissa että resurssien ja taloudellisten mahdollisuuksien menetyksiä EU:n kierrätysteollisuudelle. Eräiden EU:n ulkopuolisten maiden hiljattain käyttöön ottamat tuontirajoitukset ovat paljastaneet EU:n liiallisen riippuvuuden ulkomaisesta jätteenkäsittelystä, mutta ne ovat myös mobilisoineet kierrätysteollisuuden lisäämään kapasiteettiaan ja tuomaan lisäarvoa jätteelle EU:ssa.

Tämän kehityksen valossa ja ottaen huomioon, että jätteiden laittomat siirrot aiheuttavat edelleen huolta, komissio aikoo ryhtyä toimiin **varmistaakseen, että EU ei vie jätteeseen liittyviä haasteita EU:n ulkopuolisiin maihin**. Uusiomateriaalien tuotesuunnittelua, laatua ja turvallisuutta sekä niiden markkinoiden parantamista koskevilla toimilla edistetään sitä, että **”kierrätetty EU:ssa”** merkistä tulee laatuvaatimukset täyttävien uusiomateriaalien vertailukohta.

Jätteiden siirtoa koskevien EU:n sääntöjen⁴⁰ perinpohjainen uudelleentarkastelu helpottaa jätteen uudelleenkäyttöön valmistelua ja kierrätystä EU:ssa. Uudelleentarkastelussa **pyritään myös rajoittamaan sellaisten jätteiden vientiä, joilla on haitallisia ympäristö- ja terveysvaikutuksia EU:n ulkopuolisissa maissa tai joita voidaan käsitellä EU:ssa**, keskittymällä vastaanottajamaihin, ongelmallisiin jätevirtoihin, huolta aiheuttaviin jätetoimintojen tyypeihin ja täytäntöönpanon valvontaan laittomien siirtojen torjumiseksi. Komissio tukee myös monenvälisiä, alueellisia ja kahdenvälisiä toimenpiteitä, joilla **torjutaan ympäristörikoksia erityisesti laittoman viennin ja laittoman kaupan osalta**, tehostetaan **jätteiden siirtojen valvontaa** ja parannetaan jätteiden kestäväää käsittelyä näissä maissa.

5. IHMISTEN, ALUEIDEN JA KAUPUNKIEN HYVÄKSI TOIMIVA KIERTOTALOUS

Vuosina 2012–2018 kiertotalouteen liittyvien työpaikkojen määrä kasvoi EU:ssa 5 prosenttia ja nousi noin 4 miljoonaan⁴¹. Kiertotaloudella voidaan odottaa olevan myönteinen nettovaikutus työpaikkojen luomiseen sillä edellytyksellä, että työntekijät hankkivat vihreän siirtymän edellyttämät taidot. **Yhteisötalous** on edelläkävijä kiertotalouteen liittyvien työpaikkojen luomisessa, ja sen tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnetään edelleen molemminpuolisilla eduilla, joita saadaan vihreän siirtymän tukemisesta ja sosiaalisen osallisuuden vahvistamisesta etenkin **Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin⁴²** täytäntöönpanoa koskevan toimintasuunnitelman puitteissa.

Komissio aikoo varmistaa, että sen osaamista ja työpaikkojen luomista tukevat välineet edistävät myös kiertotalouteen siirtymisen nopeuttamista muun muassa päivittämällä **osaamisohjelmaansa**, ottamalla käyttöön **osaamissopimuksen**, johon liittyy useita sidosryhmiä käsittäviä laajamittaisia kumppanuuksia, ja toteuttamalla yhteisötalouden toimintasuunnitelman. Koulutusjärjestelmiin, elinikäiseen oppimiseen ja sosiaaliseen innovointiin tehtäviä lisäinvestointeja tuetaan **Euroopan sosiaalirahasto plussasta**.

Komissio hyödyntää myös EU:n rahoitusvälineiden ja rahastojen tarjoamia mahdollisuuksia tukeakseen tarvittavia investointeja alueellisella tasolla ja varmistaakseen, että kaikki alueet hyötyvät siirtymästä. Tietoisuuden lisäämisen, yhteistyön ja valmiuksien kehittämisen lisäksi **koheesiopolitiikan** rahastoilla autetaan alueita toteuttamaan kiertotalousstrategioita ja vahvistamaan teollisuusrakenteitaan ja arvoketjujaan. Kiertotalousratkaisut räätälöidään **syrjäisimpien alueiden ja saaristoalueiden** tarpeisiin, koska ne ovat riippuvaisia resurssien tuonnista, niillä tuotetaan paljon jätettä matkailun vuoksi ja niiltä viedään jätettä. Osana Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelman ja InvestEU-ohjelman ehdotetulla

⁴⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1013/2006, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2006, jätteiden siirrosta (EUVL L 190, 12.7.2006, s. 1).

⁴¹ https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=cei_cic010&language=en

⁴² COM(2020) 14 final.

oikeudenmukaisen siirtymän mekanismilla⁴³ voidaan tukea kiertotalouteen keskittyviä hankkeita.

Kaupungeille annetaan keskeistä apua ehdotetussa **eurooppalaisessa kaupunkialoitteessa, ”Intelligent Cities Challenge” -aloitteessa** ja **kiertotalouskaupunkeja ja -alueita koskevassa aloitteessa**. Kiertotalous on yksi **Green City Accord -aloitteen** ensisijaisista aloista.

Euroopan kiertotalouden sidosryhmäfoorumi toimii jatkossakin foorumina, jolla sidosryhmät voivat vaihtaa tietoja.

6. MONIALAISET TOIMET

6.1. Kiertotalous ilmastoneutraaliuden edellytyksenä

Ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi on vahvistettava synergioita kiertotalouden ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen välillä. Komissio aikoo

- analysoida, kuinka **kiertotalouden vaikutusta ilmastomuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen** voidaan mitata järjestelmällisesti;
- parantaa **mallintamisvälineitä, joilla voidaan tuoda esiin kiertotalouden hyödyt kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä** EU:n ja kansallisella tasolla;
- edistää **kiertotalouden aseman vahvistamista kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien tulevaisuudessa tarkistuksissa** ja tarvittaessa muissa ilmastopoliittisissa toimissa.

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen lisäksi ilmastoneutraaliuden saavuttaminen edellyttää myös, että hiilidioksidia poistetaan ilmakehästä, sitä käytetään taloudessamme päästämättä sitä ilmakehään ja sitä varastoidaan pidempiä aikoja. Hiilipoistumat voivat olla luontopohjaisia, kuten ekosysteemien ennallistaminen, metsänsuojelu, metsitys, kestävä metsänhoito ja hiilen sitominen maanviljelyyn, tai ne voivat perustua tehokkaampaan kiertoon, esimerkiksi pitkäaikaiseen varastointiin puurakentamisessa ja hiilen uudelleenkäyttöön ja varastointiin tuotteissa, kuten mineralisoituminen rakennusmateriaalissa.

Jotta **kannustettaisiin hiilenpoistoon ja hiilen kierron lisäämiseen** biologista monimuotoisuutta koskevia tavoitteita täysin noudattaen, komissio aikoo tarkastella sellaisen **sääntelykehyksen kehittämistä hiilipoistumien sertifiointia varten**, joka perustuu luotettavaan ja läpinäkyvään hiilikirjanpitoon hiilipoistumien aitouden seuraamiseksi ja todentamiseksi.

6.2. Oikeat talouspoliittiset toimet

Vihreään talouteen siirtymisen nopeuttaminen edellyttää huolellisia mutta määrätietoisia toimenpiteitä, joilla rahoitusta ohjataan kestävämpiin tuotanto- ja kulutusmalleihin. Komissio on jo tehnyt useita tähän liittyviä aloitteita esimerkiksi **sisällyttämällä kiertotaloutta koskevan tavoitteen EU:n luokitusjärjestelmäasetukseen**⁴⁴ ja valmistelemalla **rahoitustuotteiden EU-ympäristömerkin myöntämisperusteita**.

⁴³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_20_39

⁴⁴ Ympäristön kannalta kestävien toimintojen EU:n luokitusjärjestelmä:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/HIS/?uri=CELEX%3A52018PC0353>

Kiertotalouden rahoitustukifoorumi antaa jatkossakin hankkeiden toteuttajille ohjeita kiertotalouteen liittyvistä kannustimista, valmiuksien kehittämisestä ja rahoitusriskien hallinnasta. EU:n rahoitusvälineillä, kuten nykyisen kehiksen mukaisella pk-yritysten takausjärjestelmällä ja vuodesta 2021 alkaen InvestEU-ohjelmalla, saadaan käyttöön yksityistä rahoitusta kiertotalouden tukemiseksi. Komissio on myös ehdottanut **EU:n talousarvioon uusia omia varoja, jotka perustuvat kierrättämättömän muovipakkausjätteen määrään**. Lisäksi komissio aikoo

- parantaa yritysten ympäristötietojen julkistamista **muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia koskevan direktiivin tulevan uudelleentarkastelun yhteydessä**;
- tukea **yritysvetoista aloitetta sellaisten ympäristötilinpidon periaatteiden kehittämiseksi**, jotka täydentävät taloudellisia tietoja kiertotalouden suorituskykyä koskevilla tiedoilla;
- tukea **kestävyyskriteerien sisällyttämistä liiketoimintastrategioihin** parantamalla yritysten hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää koskevaa kehystä;
- ottaa huomioon kiertotalouteen liittyvät tavoitteet osana **talouspolitiikan EU-ohjausjakson uudelleensuuntaamista sekä ympäristöä ja energiaa koskevien valtiontuen suuntaviivojen** tulevan tarkistuksen yhteydessä;
- kannustaa edelleen ottamaan laajemmin käyttöön hyvin suunniteltuja **taloudellisia välineitä**, kuten **ympäristöverotus, mukaan lukien kaatopaikka- ja jätteenpolttoverot**, ja antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden käyttää **arvolisäverokantoja** loppukuluttajaan kohdistuvien kiertotalouteen liittyvien toimien, erityisesti korjauspalvelujen⁴⁵, edistämiseen.

6.3. Siirtymän edistäminen tutkimuksen, innovoinnin ja digitalisaation avulla

Eurooppalaiset yritykset ovat kiertotalouteen liittyvän innovoinnin edelläkävijöitä. **Euroopan aluekehitysrahaston** älykästä erikoistumista koskeva osio, **Life-ohjelma** ja **Horisontti Eurooppa -puiteohjelma** täydentävät yksityistä innovointirahoitusta ja tukevat koko innovaatiocykliä ratkaisujen saamiseksi markkinoille. Euroopan horisontti -ohjelmassa tuetaan indikaattoreiden ja datan, uusien materiaalien ja tuotteiden, lähtökohtaisen turvallisuuden ('safe-by-design') periaatteeseen perustuvan vaarallisten aineiden korvaamisen ja poistamisen, kiertotalouteen perustuvien liiketoimintamallien ja uusien tuotanto- ja kierrätysteknologioiden kehittämistä, mukaan lukien kemiallisen kierrätyksen mahdollisuuksien tutkiminen, pitäen mielessä digitaalisten välineiden roolin kiertotalouden tavoitteiden saavuttamisessa. Myös **Marie Skłodowska Curie -toimilla** voidaan tukea taitojen kehittämistä, koulutusta ja liikkuvuutta tällä alalla.

Digitaaliteknologialla voidaan seurata tuotteiden, osien ja materiaalien kulkua ja asettaa sen tuloksena saatava data turvallisesti saataville. Edellä 2 jaksossa mainittu **älykkäiden kiertotalouden sovellusten eurooppalainen data-avaruus** tarjoaa arkkitehtuurin ja hallintojärjestelmän, jolla voidaan edistää tuotepassien, resurssien kartoituksen ja kuluttajatiedotuksen kaltaisia sovelluksia ja palveluja.

Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutti koordinoi kiertotaloutta koskevia innovaatioaloitteita **osaamis- ja innovaatioyhteisöjen puitteissa** yhteistyössä yliopistojen, tutkimusorganisaatioiden, teollisuuden ja pk-yritysten kanssa.

⁴⁵ Meneillään olevan lainsäädäntömenettelyn tuloksesta riippuen.

Teollis- ja tekijänoikeuksia koskevan järjestelmän on sovelluttava digitaaliaikaan ja vihreään siirtymään ja tuettava EU:n yritysten kilpailukykyä. Komissio aikoo ehdottaa **teollis- ja tekijänoikeuksia koskevaa strategiaa** sen varmistamiseksi, että teollis- ja tekijänoikeudet ovat edelleen keskeinen kiertotalouden ja uusien liiketoimintamallien syntyminen mahdollistava tekijä.

7. TOIMINNAN JOHTAMINEN MAAILMANLAAJUISELLA TASOLLA

EU voi onnistua vain, jos sen ponnistelut edistävät myös maailmanlaajuisista siirtymistä oikeudenmukaiseen, ilmastoneutraaliin, resurssitehokkaaseen ja kiertoon perustuvaan talouteen. On entistä tärkeämpää edistää keskusteluja ”turvallisen toimintatilan” määrittelystä siten, että eri luonnonvarojen käyttö ei ylitä tiettyjä paikallisia, alueellisia tai maailmanlaajuisia raja-arvoja ja ympäristövaikutukset pysyvät maapallon sietokyvyn rajoissa.

Uudet kestävät mallit avaavat liiketoiminta- ja työllistämismahdollisuuksia EU:n jäseniksi pyrkiville maille, läheisimmille eteläisille ja itäisille naapureillemme, kehittyville talouksille ja keskeisille kumppaneille kaikkialla maailmassa ja vahvistavat samalla siteitä Euroopan talouden toimijoihin⁴⁶.

Tukeakseen maailmanlaajuisista siirtymistä kiertotalouteen komissio aikoo

- johtaa EU:n muovistrategian pohjalta kansainvälisen tason toimia **muoveja koskevan maailmanlaajuisen sopimuksen** aikaansaamiseksi ja edistää kiertotaloutta koskevan EU:n lähestymistavan omaksumista muovien alalla;
- ehdottaa **maailmanlaajuisia kiertotalousallianssia**, jotta voidaan tunnistaa tietämykseen ja hallintoon liittyvät puutteet maailmanlaajuisen kiertotalouden eteenpäin viemisessä ja kehittää kumppanuusaloitteita, myös suurten talouksien kanssa;
- tarkastella mahdollisuutta määritellä ”**turvallinen toimintatila**” luonnonvarojen käytölle ja harkita keskustelujen aloittamista **luonnonvarojen hallintaa koskevasta kansainvälisestä sopimuksesta**;
- luoda vahvemman **kumppanuuden Afrikan kanssa** vihreän siirtymän ja kiertotalouden hyötyjen maksimoimiseksi;
- varmistaa, että **vapaakauppasopimuksissa** otetaan huomioon kiertotalouden laajennetut tavoitteet;
- jatkaa kiertotalouden edistämistä **Länsi-Balkanin maiden liittymisprosessissa ja kahdenvälisten, alueellisten ja monenvälisten poliittisten vuoropuhelujen, foorumien ja ympäristösopimusten** sekä liittymistä valmistelevan tuen ja naapuruus- ja kehitysohjelmien ja kansainvälisten yhteistyöohjelmien puitteissa, myös kestävän rahoituksen kansainvälisellä foorumilla;
- tehostaa **EU:n ulkopuolisiin maihin kohdistuvia toimia** muun muassa eurooppalaisen vihreän kehityksen diplomatian ja kiertotalousmissioiden kautta ja toimia yhdessä EU:n jäsenvaltioiden kanssa maailmanlaajuisista kiertotaloutta koskevan koordinoinnin ja yhteisen toiminnan tehostamiseksi.

⁴⁶ SWD(2020) 100.

8. EDISTYMISEN SEURANTA

Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja vuoden 2020 vuotuisen kestävän kasvun strategian⁴⁷ mukaisesti komissio **tehostaa kansallisten suunnitelmien ja toimenpiteiden seurantaa kiertotalouteen siirtymisen nopeuttamiseksi osana talouspolitiikan EU-ohjausjakson uudelleensuuntaamista** kohti vahvempaa kestävyysulottuvuutta.

Komissio päivittää myös **kiertotalouden seurantakehystä**⁴⁸. Uusissa indikaattoreissa tukeudutaan mahdollisimman pitkälti eurooppalaisiin tilastoihin ja niissä otetaan huomioon tämän toimintasuunnitelman painopistealat sekä kiertotalouden, ilmastoneutraaliuden ja nollapäästötavoitteen väliset yhteydet. Samalla Horisontti Eurooppa -ohjelmassa toteuttavat aloitteet ja Copernicus-data parantavat kiertotalouden mittareita eri tasoilla, joita ei vielä ole otettu huomioon virallisissa tilastoissa.

Lisäksi kehitetään edelleen **luonnonvarojen käyttöä koskevia indikaattoreita, kuten kulutus- ja materiaalityökalun jälkiä**, joilla voidaan ottaa huomioon tuotanto- ja kulutusmalleihimme liittyvä luonnonvarojen kulutus ja ympäristövaikutukset. Nämä indikaattorit liitetään talouskasvun irrottamisessa luonnonvarojen käytöstä saavutetun edistymisen ja sen EU:hun ja sen ulkopuolelle kohdistuvien vaikutusten seurantaan ja arviointiin.

9. PÄÄTELMÄ

Siirtyminen kiertotalouteen on systeemistä, syvälle ulottuvaa ja muutosvoimaista EU:ssa ja sen ulkopuolella. Se voi olla ajoittain disruptiivista, joten se on toteutettava oikeudenmukaisesti. Se edellyttää kaikkien sidosryhmien lähestymistä ja yhteistyötä kaikilla tasoilla niin EU:ssa, kansallisesti, alueellisesti kuin kansainvälisesti.

Siksi komissio kehottaa EU:n toimielimiä ja elimiä hyväksymään tämän toimintasuunnitelman ja osallistumaan aktiivisesti sen täytäntöönpanoon ja kannustaa jäsenvaltioita hyväksymään kansalliset kiertotalousstrategiansa, -suunnitelmansa ja -toimenpiteensä tai päivittämään niitä tämän toimintasuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Komissio suosittaa myös kiertotalouden lisäämistä Euroopan tulevaisuudesta käytävän keskustelun aiheiden joukkoon ja yhdeksi kansalaisten kanssa käytävän vuoropuhelun säännölliseksi aiheeksi.

⁴⁷ COM(2019) 650 final.

⁴⁸ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/circular-economy/indicators/monitoring-framework>